

PRONOMEN	2
Personlege pronomen	2
Subjektsform	2
Objektsform	4
Refleksiv form	5
Oppsummering av personlege pronomen	7
Gjensidige pronomen	7

PRONOMEN

Pronomen er ord som står i staden for substantiv.

Pronomen kan stå i staden for både samnamn og særnamn:

Leo les norsk. (substantiv)

Han les norsk. (pronomen)

Elevane høyrer på **læraren**. (substantiv)

Dei høyrer på **henne**. (pronomen)

Arne snakkar med **Carmen**, og **Carmen** snakkar med **Arne**. (substantiv)

Dei snakkar med **kvarandre**. (pronomen)

Personlege pronomen

Subjektsform

	Eintal	Fleirtal
1. person	eg	vi
2. person	du	de
3. person	han, ho, det	dei

3. person, eintal:

Vi bruker **han** når vi snakkar om menn eller gutar og om **hankjønnsord**:

Leo er frå Cuba. **Han** er cubanar.

Bilen til Arne er ny. **Han** var svært dyr.

Vi bruker **ho** når vi snakkar om kvinner eller jenter og om **hokjønnsord**:

Luisa er ny i klassa. **Ho** kjem i dag.

Eg har **ei klokke**. **Ho** går rett.

Vi bruker **det** når vi snakkar om **inkjekjønnsord**:

Når landar **flyet**? **Det** landar kl. 22.00.

Kven eig dette **viskelêret**? **Det** er mitt.

1

Set inn passende pronomen.

Luisa er ny i klassa.	_____ er frå Cuba.
Vil du ha kaffi eller te?	_____ vil gjerne ha kaffi, takk!
Kjenner du Leo?	Ja, _____ er bror til Luisa.
Bur Arne og Carmen i byen?	Nei, _____ bur på bygda.
"Hei, Luisa og Leo!	Skal _____ vere med på kino?"
Kvar kjem Leo og Luisa frå?	_____ kjem frå Cuba
Vil de vere med på tur?	Ja, det vil _____ gjerne.
Leo et eit eple.	_____ smaker godt.
Skulen er stor.	_____ har fem hundre elevar.
Huset er stort.	_____ har fem soverom.
Leo og Luisa har ein katt.	_____ heiter Prikken.
Eg har kjøpt ei ordbok.	_____ ligg i ranselen.
Leo må skrive ei tekst.	_____ må vere på minst to sider.

2

Set inn rett pronomen for orda til venstre.

Leo og Luisa	_____ kjem frå Cuba.
Du og eg	_____ snakkar saman.
Per	_____ har ein hund.
Hunden	_____ heiter Tassen.
Du og Carmen	_____ må kome på besøk i kveld.
Bøkene	_____ ligg i sekken.
Leo og eg	_____ såg eit dyr på veg til skulen.
Dyret	_____ sprang fort.
Carmen	_____ snakkar spansk, fransk og engelsk.
Luisa og vi	_____ skal gå på tur i sentrum.
De og eg	Skal _____ gå på kino i kveld?
Leo og de	Lærer _____ nynorsk eller bokmål?

Objektsform

Vi kan bøye dei fleste pronomena.

Når pronomenet er objekt i setninga, seier vi det har **objektsform**:

	Eintal	Fleirtal
1. person	Ho gir meg boka.	Ho gir oss bøkene.
2. person	Ho gir deg boka.	Ho gir dykk bøkene.
3. person	Ho gir henne boka.	Ho gir dei bøkene.
	Ho gir han boka.	
	Ho gir det boka.	

3. person, eintal: **han** og **det**, og 3. person, fleirtal: **dei** har den same forma både som subjekt og objekt.

Vi får **objektsform** av pronomenet også etter preposisjonar:

Vi gir bøkene **til dykk**.

Han ringde **til meg**.

3

Set inn rett pronomen i svara.

Kven kan hjelpe meg?

Eg kan hjelpe _____.

Kven kan hjelpe Per og Kari?

Læraren kan hjelpe _____.

Har du sett boka mi?

Eg ser _____ på pulten.

Kven blir med Leo på kino?

Luisa blir med _____ på kino.

Kan du gi bøkene til elevane?

Ja, eg kan gi bøkene til _____.

Kven vil bli med oss på tur?

Eg vil gjerne bli med _____.

Kvar er hunden?

Eg ser _____ der borte.

Liker Arne Carmen?

Ja, han liker _____.

Kven er glad i deg?

Kari er glad i _____.

Når kjem Carmen og hentar dykk?

Ho kjem og hentar _____ klokka 17.00.

Kva farge har huset?

_____ er grønt.

Har Luisa ringt til læraren?

Ho ringde til _____ i stad.

Er alle presangane til Luisa?

Ja, alle er til _____.

Vil du og Kari ete middag hjå oss?

Ja, vi vil gjerne ete hjå _____.

4

Set inn den rette forma av det personlege pronomenet.

Kjenner du Luisa?

Ja, eg kjenner _____.

Ja, _____ er veninna mi.

Kan eg og Leo kome på besøk?

Ja, _____ kan kome neste veke.

Ja, eg ønskjer _____ begge velkomne.

Skal du og eg besøkje Leo og Luisa?

Ja, dei vil gjerne treffe _____ snart.

Ja, _____ skal besøkje dei neste veke.

Har du snakka med Carmen?

Nei, men ho ville snakke med _____ i morgon.

Nei, men _____ skal snakke med henne i kveld.

Vil du at eg skal kome i kveld?

Nei, eg vil heller snakke med _____
på telefonen.

Nei, _____ kan ringje meg i kveld.

Refleksiv form

Subjektet og objektet i ei setning kan vere same person eller ting.

Dette ser vi når vi bruker det vi kallar **refleksive verb**, og då må vi ha med det refleksive pronomenet **seg**.

Dette pronomenet endrar seg i kjønn og tal:

	Eintal	Fleirtal
1. person	Eg vaskar meg .	Vi vaskar oss .
2. person	Du vaskar deg .	De vaskar dykk .
3. person	Ho vaskar seg .	Dei vaskar seg .
	Han vaskar seg .	
	Det vaskar seg .	

Merk! Vi ser at i 1. og 2. person eintal og fleirtal er det refleksive pronomenet lik objektsforma.

Eit refleksivt pronomen viser tilbake til subjektet. Vi kan seie at subjektet gjer noko med seg sjølv:

Han dusjar seg. (Leo dusjar Leo.)

Han dusjar han. (Leo dusjar Prikken.)

5

Set inn dei rette refleksive formene av dei personlege pronomena i svara.

Har du vaska _____? Det er viktig å stelle _____ før ein legg _____ for å sove om kvelden.

Ho tenkte _____ godt om før ho svarte: "Eg elsker deg, men eg vil ikkje gifte _____ med deg".

Dei glede _____ til eit godt måltid, og dei sette _____ ned for å ete. Men så måtte dei flytte _____ til eit nytt bord.

Eg kledde på _____ før eg hjelpte sonen min med kleda. Sonen min greier ikkje å kle på _____ sjølv. Han er berre eitt år.

Hei, barn! De må hugse å vaske _____ før de går på skulen.

Oppsummering av personlege pronomen

		Subjektsform	Objektsform	Refleksiv form
Eintal	1. person	eg	meg	meg
	2. person	du	deg	deg
	3. person	ho	henne	seg
		han	han	seg
	det	det	seg	
Fleirtal	1. person	vi	oss	oss
	2. person	de	dykk	dykk
	3. person	dei	dei	seg

6

Set inn rette former av dei personlege pronomena i svara.

Irina og Yuri skundar _____ til skulen. _____ la _____ seint i går kveld, og i dag fekk _____ for lite tid til å vaske og stelle _____. Dei har to barn. Først måtte _____ vaske _____ før dei kunne vaske _____ sjølve. Eg og Pablo helser på _____ før _____ også skundar _____ inn i klassa. Læraren helser på _____ alle før _____ set seg bak kateteret. "No kan _____ begynne å arbeide", seier læraren, og _____ set _____ ned og begynner å arbeide. Irina og Yuri synest oppgåvene er vanskelege. Før dei går heim, takkar dei for _____.

Gjensidige pronomen

Kvarandre og einannan er begge gjensidige pronomen på nynorsk. Dei betyr det same. Dei viser til subjektet i setninga.

Vi kan seie:

Carmen snakkar med **Arne**. **Arne** snakkar med **Carmen**.

Bruker vi **gjensidige pronomen**, kan vi bruke berre éi setning, og vi kan seie dette på to ulike måtar:

Carmen og **Arne** snakkar med **kvarandre**.

Carmen og **Arne** snakkar med **einannan**.

Dei gjensidige pronomena viser tilbake til subjektet i setninga. Subjektet viser til fleire personar eller ting.

Merk! Kvarandre er mest vanleg i dagleg bruk.

7

Skriv om setningane med gjensidige pronomen.

Arne er glad i Carmen, og Carmen er glad i Arne.

Faren snakkar med sonen, og sonen snakkar med faren.

Eg ser på deg, og du ser på meg.

Leo snakkar ofte med kameratane sine.

Arne hjelper Carmen, og Carmen hjelper Arne.

Luisa lærer norsk av Leo, og Leo lærer norsk av Luisa.
